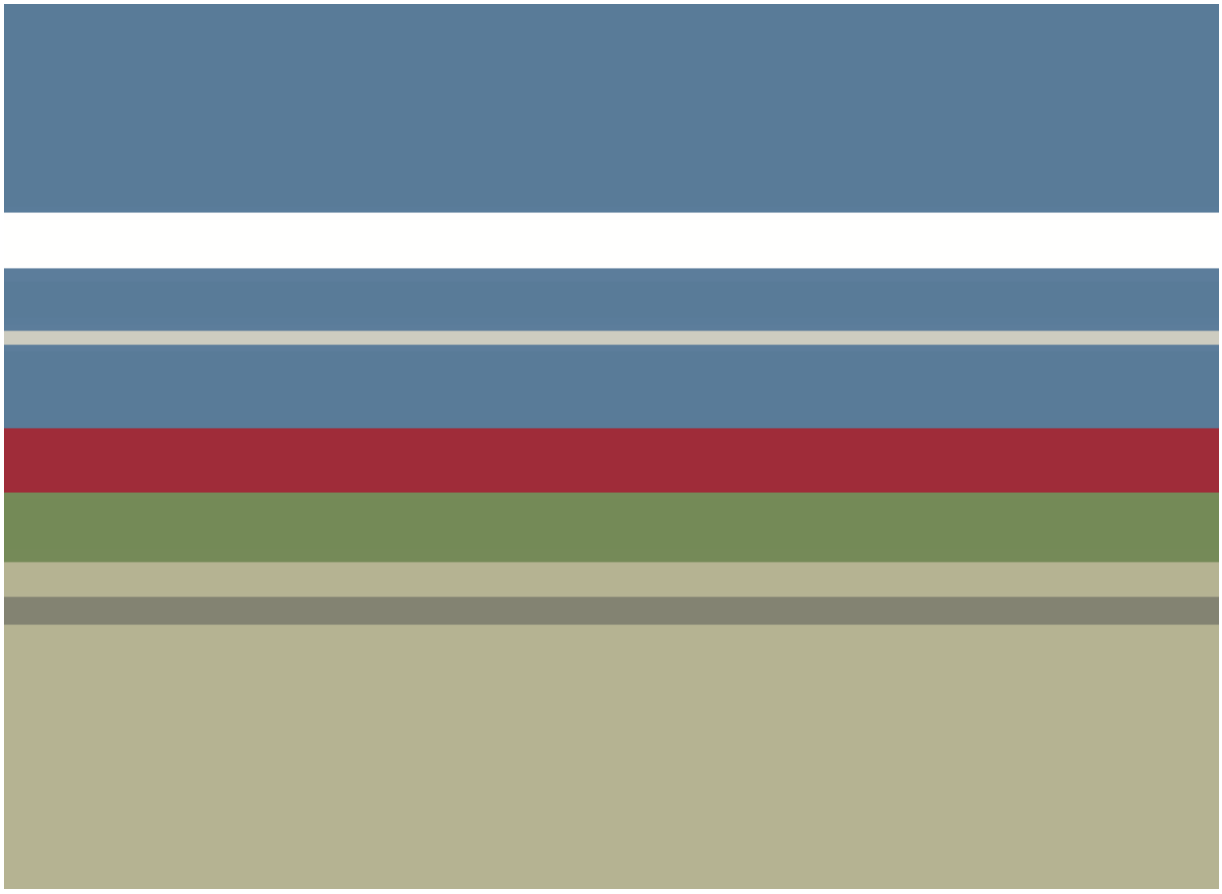
.txl

Hoofdstuk 4A -> Programma's 5 - Samen beleven en bewegen

Wat willen wij bereiken?

Visie

Het doel van dit programma is het creëren en behouden van een fijne, gezonde, sociale en uitdagende leefomgeving. Dit realiseren we door voldoende voorzieningen en een gevarieerd aanbod van activiteiten op het gebied van sport, spel, kunst, cultuur en ontspanning mogelijk te maken.

Ook natuur, erfgoed, landschap, openbaar groen en recreatie in de buitenlucht horen bij dit programma. We willen een goede balans tussen het gebruik van de omgeving voor sociale activiteiten en het beschermen van natuur, erfgoed en landschap.

Sport en cultuur zijn belangrijk voor de gezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang. Ze horen bij de identiteit en het erfgoed van Texel en brengen inwoners samen. Sport op het eiland hangt sterk samen met het buitenleven en het gebruik van de openbare ruimte. Zwemvaardigheid en waterveiligheid zijn daarbij van groot belang.

Mensen moeten ook van de natuur kunnen blijven genieten. Wij willen meer samenhang brengen in ruimtelijke keuzes. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij Texel en bijdragen aan de kwaliteit van het eiland. De toegankelijkheid van de natuur blijft daarbij een belangrijk uitgangspunt. Ook willen we hierin meer regie nemen door actief positie te kiezen in gesprekken met partijen zoals terreinbeheerder, de provincie, Rijkswaterstaat en natuurorganisaties.

Hier vindt u onze Visie en Beleid - Texel

5.1 Sportbeleid en activering

Wat gaan wij ervoor doen?

5.1 Sportbeleid en activering

Doel	We stimuleren en bevorderen een voldoende, uitdagend en gevarieerd sportaanbod voor alle inwoners.
Activiteiten	We ondersteunen sportverenigingen, sportinstellingen en initiatieven met subsidie. Via subsidies en een BCF-contract (Beleidsgestuurde Contractfinanciering) maken we nieuwe prestatieafspraken met de Sportstichting. In 2027 actualiseren we ook het gemeentelijk sportbeleid.
Financiën	Er zijn geen financiële voorstellen.
Alternatieven	Een alternatief is om sommige activiteiten niet meer te doen of af te schalen, zoals het verstrekken van eenmalige sportsubsidies of het uitreiken van de Sportprijs.
Risico	Als er minder wordt ingezet op sportstimulering, wordt het aanbod kleiner. Uiteindelijk zullen sport- en beweegmomenten minder vaak en korter plaatsvinden. Dat heeft een negatief effect op de lichamelijke en mentale gezondheid van mensen.
Prestatie-indicator	Het percentage wekelijkse sporters (gegevens eens per twee jaar): * 2028: 55,0% * 2030: 55,5%

5.2 Sportaccommodaties

Wat gaan wij ervoor doen?

5.2 Sportaccommodaties

Doel	We zorgen ervoor dat een aantal gemeentelijke sportvoorzieningen beschikbaar en toegankelijk blijft voor inwoners.
Activiteiten	We houden onze sport- en speelvoorzieningen in stand door ze zelf te beheren, met subsidie te ondersteunen en/of maatschappelijke tarieven te hanteren. Waar nodig verbeteren of breiden we sport- en speelvoorzieningen in de dorpen uit.
Financiën	• Integraal Huisvestingsplan gemeentelijke sportaccommodaties: € 30.000 incidenteel. • Speeltoestellen vervangen: € 110.000 eenmalige investering (afschrijftermijn 15 jaar).
Alternatieven	1- Een alternatief is om geen integraal huisvestingsplan te maken. 2- Of om minder of niet te investeren in de uitbreiding en verbetering van sport- en speelvoorzieningen in de dorpen.
Risico	Als er onvoldoende wordt ingezet op onderhoud en vervanging van sport- en speelvoorzieningen, gaan de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid achteruit. Stijgende kosten voor beheer, energie, materiaal en onderhoud zetten het behoud van het voorzieningenniveau onder druk. Met hetzelfde geld kan dan minder worden gedaan. Uiteindelijk nemen het gebruik van de voorzieningen en de sportdeelname af.
Prestatie-indicator	Aantal gemeentelijke sport- en speelvoorzieningen in de dorpen: * 2027: pm * 2030: pm

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat gaan wij ervoor doen?

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Doel	We stimuleren en bevorderen een voldoende, uitdagend en gevarieerd aanbod van kunst en cultuur. Ook zorgen we voor een stabiel basisaanbod via cultuuraanbieders zoals Artex.
Activiteiten	We ondersteunen cultuurverenigingen, cultuurinstellingen en initiatieven met subsidie. Via subsidieverleningen en een BCF-contract (Beleidsgestuurde Contractfinanciering) maken we nieuwe prestatieafspraken met Artex. Met de hoofdgebruikers van het Thijssehuis maken we afspraken over het beheer en de exploitatie van het gebouw. Na de zomer van 2026 starten we de zoektocht naar een nieuwe eilanddichter. Als dat lukt, vindt de benoeming begin 2027 plaats. De evaluatie van de percentageregeling voor kunst in de openbare ruimte en de verordening van de adviescommissie cultuur pakken we in 2027 tegelijk op.
Financiën	Geen financiële voorstellen.
Alternatieven	Een alternatief is om bepaalde zaken niet meer te doen of af te schalen, zoals het verstrekken van eenmalige subsidies voor kunst en cultuur, de adviescommissie cultuur of de Cultuurprijs.
Risico	Het afschaffen of afschalen van bepaalde activiteiten leidt tot minder aanbod. Met eenmalige subsidies worden veel cultuurinitiatieven gestart en verder ontwikkeld. Als de gemeente hier geen financiële steun meer voor geeft, wordt het moeilijker voor creatieve en culturele ideeën en initiatieven om van de grond te komen. Dat heeft uiteindelijk een negatief effect op het doel van dit programma: het creëren en behouden van een fijne, gezonde, sociale en uitdagende leefomgeving.
Prestatie-indicator	Totaal aantal bezoekers van Thijssehuis: • 2027: nog onbekend • 2030: nog onbekend

5.4 Musea

Wat gaan wij ervoor doen?

5.4 Musea

Doel	We ondersteunen bij de bescherming, het behoud en de presentatie van Texelse kunst, cultuur en erfgoed. Ook zorgen we voor een stabiel basisaanbod en laagdrempelige toegang via museale instellingen zoals Stichting Texels Museum en de Texelse Museumpas.
Activiteiten	We geven Museumpassen uit. Deze kunnen alle Texelaars tegen een kleine, kostendekkende vergoeding aanvragen. De Texelse musea die de Museumpas accepteren, krijgen subsidie als compensatie voor misgelopen entreegelden. Via subsidies hebben we ook prestatieafspraken met Texelse musea over de ontwikkeling en inzet van de leerlijn erfgoed en andere educatieve programma's voor jeugd en jongeren via het onderwijs. Eind 2027 loopt het vierjarige subsidiecontract (BCF) met Stichting Texels Museum af. In de loop van 2027 starten we gesprekken over actualisatie en vervolg.
Financiën	Geen financiële voorstellen.
Alternatieven	Een alternatief is om te stoppen met de Texelse Museumpas. Daarmee komt structureel € 75.000 vrij in de begroting, plus een aantal uren binnen de organisatie.
Risico	Het stoppen met de Texelse Museumpas past niet bij de eerder ingezette bestuurs- en beleidslijn. Ook staat dit haaks op eerder gemaakte afspraken met de Texelse musea. Daarnaast zou het leiden tot verschraling van de doelstelling om Texels erfgoed en de Texelse culturele identiteit te bevorderen.
Prestatie-indicator	Totaal aantal bezoekers met de Texelse Museumpas: • 2027: 10.000 • 2030: 10.500

5.5 Cultureel erfgoed

Wat gaan wij ervoor doen?

5.5 Cultureel erfgoed

Doel	We ondersteunen en helpen bij de bescherming, het behoud en de presentatie van Texels immaterieel en materieel (maritiem) erfgoed, monumenten en archeologie.
Activiteiten	We maken een integrale en duurzame aanpak voor de isolatie van erfgoedpanden en geven eigenaren advies bij verbouwing, behoud en verduurzaming van hun monument. Voor restauratie en groot onderhoud aan gemeentelijke monumenten verstrekken we subsidies. We werken samen met andere gemeenten in de (Westelijke) Waddenzee, de provincie en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed aan de aanpak en uitvoering van het rijksprogramma Maritieme Impuls. In 2027 gaan we ook aan de slag met de evaluatie van het schapenboetenbeleid.
Financiën	Geen financiële voorstellen.
Alternatieven	1- Stoppen met het actief adviseren van monumenteigenaren. Dat levert niet direct geld op, hooguit een aantal ambtelijke uren. 2- Ook kan de samenwerking met andere gemeenten, de provincie en de RCE rond het programma Maritieme Impuls op een laag pitje worden gezet. Dat levert ook niet direct geld op, maar kan wel voorkomen dat er nieuwe investeringsvoorstellen komen.
Risico	Als voor deze alternatieven wordt gekozen, heeft dat wel direct gevolgen voor het behalen van de doelstelling. De kwalitatief goede zorg voor het erfgoed neemt dan af en kansen om de rijksmiddelen in te zetten blijven liggen.
Prestatie-indicator	Het aantal aanvragen monumentensubsidie: • 2027: 5 • 2030: 5

5.6 Media

Wat gaan wij ervoor doen?

5.6 Media

Doel	We stimuleren de ontwikkeling van taal-, digitale- en informatievaardigheden en mediawijsheid bij inwoners. Ook zorgen we via KopGroep Bibliotheken voor een toegankelijke en volwaardige bibliotheek in onze gemeente.
Activiteiten	We ondersteunen het bibliotheekwerk op Texel met subsidie. Via subsidies en een BCF-contract (Beleidsgestuurde Contractfinanciering) maken we nieuwe prestatieafspraken met KopGroep Bibliotheken. Samen met de kopgemeenten stellen we een meerjarig zorgplan op om de zorgplicht voor een volwaardige openbare fysieke bibliotheek uit te werken. Dit doen we samen met de kopgemeenten, omdat KopGroep Bibliotheken ook in die gemeenten het bibliotheekwerk verzorgt. Vanaf 2025 heeft het Rijk extra ingezet op het versterken van het bibliotheekwerk in elke gemeente. Om voor te bereiden op de zorgplicht voor een volwaardige openbare fysieke bibliotheekvoorziening in de gemeente Texel, is € 100.000 per jaar extra beschikbaar gesteld. KopGroep Bibliotheken heeft hiermee het aanbod uitgebreid en versterkt. Zo is het gratis lidmaatschap voor jongeren verlengd tot 26 jaar, zijn het programma en de collectie voor jongeren uitgebreid en zijn de te-laat-gelden afgeschaft. KopGroep Bibliotheken heeft dit in de hele regio doorgevoerd. In 2027 gaan we in overleg met KopGroep Bibliotheken en de kopgemeenten om nader te bepalen wat de noodzakelijke structurele aanvulling voor de versterking van het bibliotheekwerk op Texel is. Voor de lokale publieke mediafunctie adviseren wij het Commissariaat voor de Media bij de aanwijzing voor de vergunningverlening van de uitzendrechten via de frequentie.
Financiën	Zorgplicht gemeenten sterk bibliotheekwerk: € 100.000 eenmalig.
Alternatieven	De zorgplicht is wettelijk vastgelegd; daar kunnen we niet onderuit. Hiervoor komen extra structurele middelen van het Rijk, namelijk een toevoeging van structureel **€ 100.000** aan de algemene uitkering. Deze middelen zijn niet gelabeld. Daardoor zijn we technisch gezien niet verplicht om het geld volledig in te zetten voor het bibliotheekwerk.
Risico	Vanaf 2024 heeft het Rijk steeds gecommuniceerd dat de middelen voor de versterking van het bibliotheekwerk structureel zouden worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Wij hebben deze lijn gevolgd en de middelen die wij via een decentralisatie-uitkering ontvingen voor 2025 en 2026, ook **€ 100.000 per jaar**, doorgezet naar de bibliotheek. De bibliotheek heeft hiermee al een structurele koers ingezet in de hele regio, onder andere met extra uren op de backoffice. Het laten wegvallen van de structurele middelen van Texel heeft gevolgen voor de eerder ingezette versterking in de hele regio.
Prestatie-indicator	Het aantal mensen met hulpvragen dat is geholpen bij het inloopspreekuur van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek: • 2027: 170 • 2030: 180

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat gaan wij ervoor doen?

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Doel	We onderhouden, beschermen en beheren de natuur, het landschap en de recreatievoorzieningen. We stimuleren en versterken de biodiversiteit in de openbare ruimte, op een manier die past bij het omliggende landschap en de functie van de plek.
Activiteiten	In 2027 stellen we een goed uitgewerkt beleids- en beheerplan voor de groene infrastructuur op. Dat doen we op basis van de ervaringen uit de pilotprojecten in 2026. We blijven de bermen beheren volgens de landelijke normen, met aandacht voor natuurwaarde en biodiversiteit. Ook blijft de bestrijding van invasieve exoten in het openbaar groen onze aandacht houden. In 2027 kijken we welke structurele inzet nodig is om de gewenste en behaalde resultaten en effecten te behouden.
Financiën	* Aanbesteding bermenbestek 2026-2030: € 215.000 eenmalig * Bestrijding invasieve exoten: € 75.000 eenmalig * Wandelnetwerk: € 3.500 structureel
Alternatieven	Een alternatief is om bepaalde dingen niet meer te doen, later te doen of af te schalen, zoals het updaten van het huidige fietsknooppuntennetwerk en het onderhoud van bomen en onkruidbeheersing van verhardingen op bestaand niveau te handhaven.
Risico	De onderhoudscapaciteit is beperkt en de (ondergrondse) ruimte in de bebouwde kernen is schaars. Ook is het beleids- en beheerplan voor de groene infrastructuur nog niet volledig uitgewerkt.
Prestatie-indicator	**3-30-300 regel** (zoals beschreven in het concept beleids- en beheerplan groene infrastructuur) **Regel 3** - gemiddeld zicht op bomen: * 2027: 6 * 2030: 6 **Regel 30** - gemiddelde boomkroonbedekking (in procenten): * 2027: 20% * 2030: 30% **Regel 300** - gemiddelde afstand tot park of groene buitenruimte (in meters): * 2027: 1.623 meter * 2030: 1.000 meter

Verbonden partijen in programma 5

Naam verbonden partijen	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
De Waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 3.4 Economische promotie 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimte en leefomgeving	Samenwerking bij de uitvoering van het Convenant Vaarrecreatie en de kwaliteitsverbetering van jachthavens. Bevordering van het toerisme naar de Waddeneilanden in relatie tot de Werelderfgoedstatus van de Wadden. Samenwerking op het gebied van de Omgevingswet.

5 Beleidsindicatoren

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet - sporters	%	RIVM	2012	50,8	46,6
				2016	56,4	48,7
				2020	50,8	49,3
				2022	50,2	46,4
				2024	45,2	42,5

5 Begroting

5 Begroting

Bedragen x €1.000 meerjaren begroting

Lasten	Rekening 2024	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Sportbeleid en activering	337	511	441	434	434	434	434
Sportaccommodaties	1.794	1.705	1.809	1.820	1.754	1.754	1.754
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	764	1.055	1.479	1.681	1.681	1.681	1.681
Musea	710	701	657	642	635	635	635
Cultureel erfgoed	705	623	622	625	625	625	625
Media	327	465	493	564	432	432	432
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.845	3.660	3.900	3.538	3.348	3.348	3.348
Totaal lasten programma 5	**7.482**	**8.720**	**9.401**	**9.304**	**8.909**	**8.909**	**8.909**

Bedragen x €1.000

Baten	Rekening 2024	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Sportbeleid en activering	188	290	114	234	234	234	234
Sportaccommodaties	300	304	308	328	328	328	328
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	17	105	74	76	76	76	76
Musea	174	-	179	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	4	3	1	1	1	1	1
Media	13	13	13	13	13	13	13
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	241	303	263	282	282	282	282
Totaal baten programma 5	**937**	**1.018**	**952**	**934**	**934**	**934**	**934**

Saldo	**-6.545**	**-7.702**	**-8.449**	**-8.370**	**-7.975**	**-7.975**	**-7.975**